



- Тұрмыстық электр приборларын олақ пайдалану немесе аңдаусыз ұстағанда адамды тоқ зақымдауы мүмкін. Электр тоғының соғуынан алған зақымдану жеңіл болған жағдайда сым тиген жер қызарыс ауырады, зақымдалған адамның өңі құарып, бойын үрей билейді. Ауыр зақымдалған жағдайда күйік ұлғайып, тоқ ұрған жердегі дененің ткані қарайғаны байқалады. Адам талықсып сіңірі тартылады, тыныс алуы мен жүрек соғуы тоқтап қалуы мүмкін. Зақымданудың ауырлығы негізінен тоқтың күшіне және оның ұру ұзақтығына байланысты





























- 
- 
- Электр тоғының адамға әсер ету салдары мен сипаты мына факторларға байланысты:
    - - Адам денесінің тоққа қарсы кедергісі;
    - - Тоқтың кернеулігі мен шамасына ;
    - - Электр тоғының әсер ету ұзақтығына;
    - - Адам денесінде тоқтың өту жолдарына;
    - - Электр тоғының жиелігі мен оның тегіне;
    - - Қоршаған орта жағдайына



- 
- 
- Электрлік тоғының соғуы нәтижесінде келесідей жағдайлар туындайды:
  - - Естен тану, буындардың тартылуы;
  - - Естен танып, буын тартылғанмен тыныс алу және жүрек ағысының жұмыс істеуі нашарлайды;
  - - Естен тану, жүрек, тыныс алу жұмыстарының тоқтатулуы;
  - - Қан айналымы, тыныс алу, жүректің тоқтауы

- **Алғашқы көмек көрсету** ең алдымен электр тогының әсерін тоқтату керек. Бұл қажет, өйткені электр сымы соққанда зақымдалушы адамның көбінесе босанып шығуға дәрмені жетпейді. Көмек көрсетуші адам өз басының қауіпсіз болу ережесін де сақтауы керек.
- Ток келіп тұрған көзді тоқтату үшін ажыратқыш-қосқыш тетікті, тығындарды, рубильникті ажыратып, көмек көрсетуші адам қолын (резина қолғап киіп немесе құрғақ жүн матамен ұстайды) және аяғына (резина етік киеді) ток ұрмайтындай еткеннен кейін ғана зақымданушы адамды токтан тартып ажыратуы не болмаса зақымданушы адамды басқа да тәсілдермен ток көзінен ажыратуы керек (мысалы, кез келген құрғақ ағаш затпен ток сымын басқа бір жаққа бұру) .
- Жүрегі, тынысы тоқтамаған болса, оған толық тыныштық керек (денені сұлатып жатқызады), жылы сусын ішкізіп, мүсәтір спиртін иіскетеді; терісі күйгенде- борлы вазелин жағып немесе сутегінің асқын тотығымен сүртіп, стерильді бинтпен таңып тастайды.
- Егер тынысы тоқтап, жүрегі соқпай қалған жағдайда (клиникалық өлім) көрсетілетін алғашқы көмек- дәрігер келгенге дейін реанимация шараларын жасау (жүрекке массаж, «ауызбен ауызға дем үрлеу» арқылы қолдан тыныс алдыру).
- Сонымен бірге шұғыл дәрігерлік көмек көрсету және ауруханаға жеткізу, егер II-IV дәрежедегі зақымдану болса. Егер электр тогынан зақым алғаннан кейін 30—40 минут өткен соң да ұйқы басып, басы айнала берсе, жүрегі қағып, тер басса, тынысы тарылып, денесі тітіркенсе, онда алған зақымы жеңіл сияқты болып көрінгеніне қарамастан, дәрігерлік бақылауға алып, көмек көрсету міндет.

- Адам ток ұрғанда Термиялық. Электралиттік, Биологиялық әсер етеді:
- **Тоқты термиялық** әсері-дене терісін әр жерінің күйі, қан тамырларының, нерв жүйелерінің қызуымен байланысты.
- **Электролиттің** әсері-қанның және организмнің басқа да сұйықтарының ыдырауна байланысты, оның физикалық құрамының бұзылуын туғызады.
- **Биологиялық** әсері-ағзаның тірі жасушаларының қызуы нәтижесінде, адам буындары тартылып, жүрек, өкпе қысылады, нәтижесінде қан айналу мен тыныс алу мүшелерінің жұмысы нашарлайды, тіпті олар жұмысын тоқтатуы да мүмкін.



Электр тогынан зақымданудың бір түрі жай отынан- күн күркіреген кездегі атмосфералық электр разрядынан зақымдану болып табылады. Адамды тоқ «шықсын» деп жерге көму керек деген ел арасындағы соқыр сенім — зиянды адасушылық, өйткені жерге көмілген организм тез салқындайды, кеудеге салмақ түсіп сығылады, тынысы тарылады, жүрегі қысылады, пайдалы алғашқы көмек көрсетілуге тиісті уақыт өтіп кетеді.